

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem D
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nehranjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekalni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vojna nevarnost na Daljnem vzhodu

Obmejni spopadi na kitajsko-ruski meji postajajo vedno bolj pogosti in skoraj bodo že običaj. Zlasti razni protisovjetski ruski oddelki se trudijo, da bi ustvarili tako stanje. Njihov račun je pri tem jasen in enostaven. Zaplesti bi hoteli sovjetsko Rusijo v težavno vojno in nato s propagando in vojnimi pohodi zlomiti sovjetsko oblast.

So pa tu še mnogo bolj veljavni elementi, ki bi hoteli vojni zapletljaj na Daljnem vzhodu. Carske investicije v nekdanji čisto zapuščen Mandžuriji so to deželo zelo dvignile in danes predstavlja zelo zaželen plen. Nova delitev Mandžurije s primernimi in dobro zaokroženimi korekturami na korist carstva vzhajajočega solca, bi bila na vsak način zaželjena.

Toda tudi sovjeti sami bi imeli mnogo vzrokov, da bi z vojno srečo skušali popraviti svojo pozicijo na Daljnem vzhodu. Ze Trocki je jasno povedal, da je doživela sovjetska politika na Kitajskem popoln polom. Hoteli so vloviti kitajski nacionalistični veter v svoja jadra, dosegli pa so baš obratno in jih je kitajski nacionalistični vihar vrgel popolnoma ob tla. Če bi ta polom škodoval samo ruski državi in njenemu ugledu, potem se sovjetski mogotci za ta polom ne bi mnogo zmenili. Vsa jo v znani pogodbi s Kitajsko gladko žrtvovali vse ruske interese, samo da so mogli med Kitajci malo poagilirati s svojim internacionalizmom in svojo ljubeznijo do azijskih narodov. V tem pa je ravno vsa teža sovjetskega poraza na Kitajskem, da je ta kompromitiral na Kitajskem komunistično idejo. Azija ima čisto svojo logiko in po tej logiki merijo ljudje pravilnost ideje predvsem po moči, ki jo imajo njeni predstavitelji. Za idejo, ki nima nobene realne sile, ni v Aziji nobenih pravih tal, ker tu so običajni kruti in programatične diskusije se končujejo tudi z obglavljenjem. Baš kitajski boljševiki so to kruto občutili. Ravnali so se po povelju Moskve, ta pa je proslavljala Cankajška še takrat, ko je Cankajšek že ukazal postreljati in pobesiti kitajske komunistične delavce, kakor je to Trocki razkril v svoji knjigi.

Polom sovjetske kitajske politike je bil torej prav vsestranski in zato imajo sovjeti ves vzrok, da slabe utise tega poloma popravijo. To še zlasti vsled tega, ker je polom na Kitajskem globoko uplaval tudi na vse druge azijske narode. Ko so ti videli, da se plačuje pripadnost k sovjetom samo z življenjem, so se njih simpatije do novih odrešiteljev podjarmljenih azijskih narodov zelo ohladile. Eno osnovnih načel vse sovjetske politike pa je, da morajo veljati sovjeti kot pravi rešitelji azijskih narodov. Samo na ta način morejo sovjeti voditi svoj boj proti Angliji in kapitalističnemu svetu.

Brez podpore azijskih narodov se mora svetovna revolucija končnoveljavno sesuti in prah, ko je to usodo v evropskih državah že doživela.

Sovjeti morajo zato svoj prestiž popraviti in s srečno vojno bi ga sigurno mahoma popravili. Kakšen uspeh, da bi mesto peterbojne kitajske nacionalne zastave zaplapolala v Nankingu rdeča zastava svetovne revolucije! V resnici uspeh, vreden vojne!

In vendar sovjeti ne bodo poskusili tega uspeha in bodo rajše v modri previdnosti resignirali na vse vojne uspehe, pa čeprav je skoraj gotovo, da ne bi imela sov. vojska z neorganizirano kitajsko težkega posla. Kljub temu pa se sovjeti ne bodo odločili za vojno. Ne sicer zato, ker bi jim bilo žal za nedolžno prelito kri narodov, ker je pač več ko znano, da so sovjeti v prelivanju krvi zelo brezobzirni. Niti mnogo močnejši argument, da bi namreč imeli Japonci glavni in najbrže edini dobiček vojne, da bi se pravzaprav sovjeti topli le za japonski račun, ni odločilen.

Od navdušenja za vojno je sovjetec docela ohladilo čisto drugo spoznanje. Vojna s Kitajsko bi znatno dvignila ruski nacionalizem, ki ga pa sovjeti v svoji deželi z isto gorečnostjo uničujejo, kakor ga med azijskimi narodi razširjajo. A vojna, zlasti pa še uspešna vojna, bi silno dvignila popularnost vojske in zmagovitih generalov, od katerih je še vedno precejšen del iz nekdane carske vojske. Če vse, pa vsaj tega sovjeti nikdar ne bodo pozabili, da je zaključil francosko revolucijo Napoleon. In to je za Stalina in njegovo kliko odločilen vzrok, da je in ostane proti vojni. Itak ima že proti sebi velik del intelektualcev od komunistične stranke, nezadovoljstvo ljudstva pa je tudi vedno večje, sedaj naj se še pojavijo zmagoviti oficirji na čelu dobro organizirane vojske. Kje je jamstvo, da ti lepega dne ne zapode sovjetske mogotce tja, od koder so prišli.

Zato sovjeti ne morejo in ne smejo tvegati

Danes občni zbor Agrarne banke 700 milijonov podpisanih — Velika udeležba združnih organizacij na občnem zboru

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Komisar privilegirane agrarne banke je danes sporočil, da znaša končna vrednost delnic vpisanih v banko 700 milijonov dinarjev. To bo osnovna glavica privilegirane agrarne banke. V pravosodnem in kmetijskem ministrstvu se je vršila končna konferenca, katere se je udeležil tudi komisar banke Djurič in predsednik upravnega odbora dr. Markovič. Izvršene so vse priprave za jutrajšnji ustanovni občni zbor.

Ker bo poslovanje privilegirane agrarne banke tesno zvezano tudi z delom združništva za pomoč kmetijstvu, se je združništvo v velikem številu odzvalo vabilu za občni zbor in so zastopniki posameznih združnih združnih zvez prišli že danes v Belgrad, kjer so imeli v prostorih glavne združne zveze predkonferenco z ozirom na jutrajšnji občni zbor. Šlo je predvsem za zastopstvo združ v upravnem svetu. Zastopane so vse združne zveze iz cele države in se je tudi opazilo, da je slovensko združništvo nastopalo popolnoma enotno. V vseh ozirih se je med zastopniki

združništva glede jutrajšnjega občnega zbora doseglo popolno soglasje.

Kakor zvemo, je gotovo, da bo zagrebška osrednja združna zveza, kakor tudi zveza srbskih zemljoradniških združ dobila svojega zastopnika v upravnem odboru. Združništvo je svoječasno potom glavne združne zveze prijavilo svoje kandidate za upravni odbor. Istotako je pa tudi kmetijsko ministrstvo prijavilo svoje kandidate v imenu združništva. Vlada ima v smislu zakona pravico imenovati osem upravnih svetnikov, vključno predsednika, dočim jih sedem voli ustanovni občni zbor. Katere kandidate bo vlada imenovala, še ni znano. Javljeno je, da bo vlada te svoje zastopnike javila jutri pri otvoritvi občnega zbora. Če bo združništvo s temi, od vlade imenovanimi kandidati dovolj zastopano, zastopniki združništva ne bodo predložili svojih kandidatov, v nasprotnem slučaju pa bodo jutri po objavi vladnih kandidatov sklepali o korakih, ki jih je treba podvzeti, da bi bilo združništvo primerno zastopano v upravnem odboru.

Madjarska proti miru

Odkritja praške „Narodne Politike“ o organizaciji madjarske propagande — Za vsako državo poseben način propagande

Praga, 14. avg. (Tel. Slov.) »Narodny Politika« objavlja z debelimi črkami program, ki so ga izdelale madjarske revizionistične organizacije skupaj z oficijelnimi krogi, da se revizionistični pokret organizira enotno, s čimer se je začelo že tekom tega meseca. Za vsako državo se bodo porabljale druge metode. Propaganda bo začela v vsaki državi različno. V splošnem je bilo ustanovljenih šest propagandnih sekcij, in sicer prva za Češkoslovaško, Romunijo, Jugoslavijo in Avstrijo, druga za Nemčijo, Poljsko, Švico in Italijo, tretja za Francijo, četrta za An-

glijjo, peta za ostale evropske države in šesta za prekomorske države, posebno pa za Združene države ameriške. Vsaka sekcija ima lastno propagandno centralo s posebnimi sposobnimi referenti. Juridična sekcija bo zbiral pravno podlago za revizijo mirovne pogodbe ter bo začela svoje delovanje v Franciji. V Italiji delujejo madjarski revizionisti za priklopitev Dalmacije k Italiji in so pripravljeni sploh podpirati vsako akcijo proti Jugoslaviji. Madjari bodo tudi tesno sodelovali z nemškimi revizionisti za revizijo versailleske mirovne pogodbe.

Danes poleti „Zeppelin“ okoli sveta

Friedrichshafen, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Dr. Eckener bo sam vodil zrakoplov »Zeppelin« na potu okoli sveta samo do Lakehursta in bo potem ostal v Ameriki, da bo sklepal pogodbe za ustanovitev nove zrakoplovne linije. Start za polet okoli sveta je določen na četrtek zjutraj ob 5 ali ob 5.30.

Friedrichshafen, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Dr. Eckener hoče pri poletu okoli sveta pluti nad Berlinom, potem pa preko poljskega koridorja, Gdanskega, Königsberga in pri Minsku preleteti rusko mejo. Ni še gotovo, ali bo letel nad Moskvo. Nato bo letel v smeri

proti srednjemu Uralu in šele pri Omsku se bo dr. Eckener odločil, ali bo letel nad severno Sibirijo in Sahalinom v Tokio, ali pa preko Mandžurije. Dr. Eckener računa, da bo dospel v Tokio v torek prihodnjega tedna. Zrakoplov ima s seboj goriva za 120 do 150 ur, kakor bodo pač vremenske razmere. Dr. Eckener smatra pot do Tokija za najtežavnejši del poleta, ker so zemljepisne karte severne Sibirije zelo nepopolne. Smatra, da bo v Sibiriji 12 do 14 ur brez vsake brezzične zveze. Pot preko Tihega oceana smatra za bolj enostavno in hoče leteti po severni progi.

Trošarina na pivo se spremeni

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) 1. septembra se bo izmenjal sistem trošarine na pivo. Finančno ministrstvo je dokončalo zadnje priprave, da se bo lahko 1. septembra pristopilo k uvajanju novega sistema davkov na pivo. Kakor je znano, je bil do sedaj v celi državi za pobiranje trošarine na pivo v veljavi ameriški sistem, ki obstoji v tem, da se pobira trošarina, ko pivo zapusti pivovarno. S 1. septembrom se vrne na takozvani avstro-ogrski sistem, po katerem se trošarina na pivo plačuje kot produkcijski davek od polfabrikata. Dokler ne bo država nabavila kontrolnih merskih aparatov, ki so po tem sistemu nujno potrebni, se bo trošarina pobirala od količine piva, izmerjenega v hladilniku.

Letalo se razbilo

Mitrovica, 14. avg. (Tel. Slov.) V neki vasi blizu Mitrovice je včeraj z višine 200 metrov padlo na tla letalo, ki ga je vodil Josip Pinc. Nad svojo rojstno vasio je izvajal razne akrobacije, pojavil se je defekt na motorju ter je letalo tresčilo na tla in se popolnoma razbilo. Pilot Pinc je težko ranjen.

nobene vojne, zato jo tudi nočejo, ter gre za osebni blagor sovjetskih mogotcev. Ta pa je tudi v komunistični Rusiji prvi zakon. In zato na Daljnem vzhodu ne bo vojne in zato bodo obmejni spopadi ostali le interesantne vesti za časopise.

Olajšave za izvoz moke

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Svoječasno se je vršila v prometnem ministrstvu konferenca o izvozu moke, kjer je bilo razen predstavnikov gospodarstva zastopano tudi finančno ministrstvo. Takrat je bilo sklenjeno, da se da popust na vozniinah za izvoz pšenice in moke in da se uvede za mline reekspedicija. Izvedel se je princip, da so vsi mlini v državi izenačeni z ozirom na daljavo od izvora pšenice glede izvoznih tarif. Medtem pa je praksa pokazala, da način računanja ni so dobro pogodil in da ta novost ne pomeni skoro nobene olajšave za izvoz moke. Zato je mlinska industrija iz cele države podvzela akcijo v prometnem ministrstvu, da ji priskoči na pomoč pri izvozu moke, kar je tem bolj potrebno, ker Avstrija in Češkoslovaška hočeta na vsak način onemogočiti izvoz naše moke.

Defektiv aretiran

Zagreb, 14. avg. (Tel. Slov.) Zagrebška policija je aretirala policijskega detektiva Grahorja, ker je bil osumljen, da je bil v zvezi s komunisti ter jih obveščal o policijskih protikomunističnih ukrepih. Policija je to vest potrdila, vendar pa ne daje podrobnejših pojasnil, ker preiskava še traja. Izgleda, da bo preiskava prinesla na dan senzacionalne stvari.

Split, 14. avg. (Tel. Slov.) Splitski list »Jadrana« ki je svoječasno izhajal dnevno, pozneje pa tedensko in bil glasilo bivše HPS, je začasno prenehal izhajati.

Amnestija

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) V pravosodnem ministrstvu je urejen material za veliko amnestijo, ki bo razglašena ob priliki krsta tretjega kraljeviča. Pričakuje se, da bo tozadevni ukaz objavljen že jutri.

Kočevska gimnazija — ukinjena

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Pri redukciji gimnazij je prišla v poštev tudi gimnazija v Kočevju in je s tem samostojna popolna kočevska gimnazija za letošnje leto ukinjena. V ministrstvo so došli predlogi od vseh prosvetnih nadzornikov ter je verjetno, da bo do 25. t. m. končana nastavitel, razvrstitev in premeštev učnih moči.

Katoliški dan v Ivaničgradu

Ivaničgrad, 14. avg. (Tel. Slov.) V nedeljo, 18. t. m. se vrši v Ivaničgradu katoliški dan, ki ga bodo priredile razne tamošnje organizacije katoliške akcije. Nad 30 župnij bo poslalo udeležence v procesijah. Pri tej priliki bodo tudi slovesno blagoslovili orlovsko zastavo. Pokroviteljstvo katoliškega dneva je prevzel sam zagrebški nadškof dr. Bauer, ki se bo mudil te dni v Ivaničgradu. Občinski odbor je izvolil nadškofa dr. Bauerja za svojega častnega meščana ter bo nadškofu pri tej priliki izročil diplomu častnega meščanstva. Ob priliki te proslave se bo vršila tudi velika razstava katoliškega tiska in narodnih ročnih del.

Pred kongresom UJU

Zagreb, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Udeleženci jugoslovanskega učiteljskega kongresa, ki se bo vršil, kakor smo že poročali, od 15. do 18. t. m., so že pričeli prihajati v velikem številu v Zagreb. Zagrebško poverjenišvo UJU je izdalo proglas, v katerem se zopet javlja jugoslovanska ideja. Proglas izraža željo, naj bi bili učitelji nasledniki in razširjevalci tistih idej, ki jih je v Zagrebu razvil jugoslovanski ilirski pokret. Na kongres bo prišlo preko 2000 učiteljev z družinami, tako da bo računati s celotno udeležbo 4000 oseb. Pripravljalni odbor je dobro izvedel organizacijo za preskrbo stanovanj udeležencem.

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Danes je odpotovalo mnog srbskih učiteljev v Zagreb, da se udeležijo že jutrajšnje prve konference na kongresu jugoslovanskih učiteljev. Glavna zborovanja pa se začno v petek.

Seja železn. posvetovalnega odbora

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Danes se je v prometnem ministrstvu vršil prvi sestanek posvetovalnega odbora, ki se je konstituiral na podlagi čl. 26. uredbe o reorganizaciji prometnega ministrstva in železniške službe. Ta člen predpisuje namreč, da se pri vsakem železniškem ravnateljstvu osnuje posvetovalni odbor, ki je sestavljen iz 8 članov, predstavnikov vseh zbornic in glavne združne zveze. Odbor ima za nalogo, da podaja svoje mišljenje v vseh vprašanjih prometa in železniških tarifov. Ta odbor pri belgrajskem železniškem ravnateljstvu se je danes sestel k seji in je razpravljal o vprašanju zboljšanja železniškega prometa na področju belgrajškega ravnateljstva. Odbor se bo ponovno sestel v začetku izvozne sezone.

Belgrajske vesti

14. avgusta.

Vrhovni zakonodajni svet se bo sestel danes popoldne ob 4 in razpravljal o srednješkolskem zakonu.

Zadruga za kmetijske kredite se je danes konstituirala. Prevzela bo posamezne ustanove bivšega ravnateljstva za kmetijske kredite.

Francoski državnik Herriot je prebil današnji dan na Kosovskem polju in se je intenzivno bavil z zgodovino srbskega osvobodjenja. Iz Kosovega potuje naravnost v Atene, kjer mu bodo priredili slovesen sprejem.

Statistični pregled naše zunanje trgovine za prvo polletje tekočega leta je izšel v obliki knjige.

Prezeli Joško, profesor na trgovski akademiji v Mariboru, je prestavljen v Ljubljano. Gruden Ivan pa s trgovske akademije na dvozredno trgovsko šolo v Ljubljani.

Borba za šolo v Franciji

Paris, avgusta meseca 1929.

Ze tekoma nekaj let stalno je francosko javno mnenje v mesecu avgustu zaposleno z debato, ki se sbe okoli šole in šolske vzgoje. V tem mesecu se vrše kongresi učiteljstva, ki je razdeljeno v dva sindikata, v komunističnega in naprednjakega, radikalno-socialističnega. Radikalno-socialistični sindikat učiteljev zahteva, da mu vlada prizna popolno neodvisnost in v šolskih vprašanjih neke vrste neomejeno zakonodajo. Komunistični sindikat, ki zboruje trenutno v Besançonu, pa gre še dalje in zahteva za učitelja pravico, da uči v šoli v komunističnem duhu in tako že mladini vcepi načela, ki bodo vladala bodočo boljševiško-diktatorsko Francijo.

Kriza francoske šole datira že nekako od leta 1886. naprej. Takrat je režim Gambette in prosvetljenega naprednjaštva preganjal duhovnika iz šole. Duhovnik jim je bil predstavljal reakcionarnih nazorov, ki so zmiraj pričakovali obnovitve monarhije in jim je bil v šolah v največje napotje. Da bi katoličani vsaj deloma rešili, kar se je na polju šolstva še dalo za katoličane rešiti, so osnovali svobodne šole, ki jim je država takrat še morala priznati pravico enakopravnosti z državnimi. Vzdrževale so se te šole s cerkvenimi sredstvi, ki jih je cerkev pred l. 1904. še imela in od miloščine, ki so jo verniki žrtvovali za vzdrževanje katoliških šol. Toda stanje teh katoliških šol se je silno poslabšalo po l. 1904., ko se je izvedla ločitev cerkve od države in je vlada vse cerkvene imetje konfiscirala. Danes je položaj katoliških svobodnih šol dežolaten in mora učitelj katoliške šole prenašati največje pomanjkanje.

Medtem se je na lajični šoli razmahnil režim liberalizma in fanatičnega republikanizma, katerega monopol so si lastili samo radikalni socialisti. Ako je hotel učitelj lajične šole uspevati v svoji karijeri, je moral biti agitator radikalno-socialistične stranke. Tekom vseh zadnjih trideset let so stalno imeli radikalni socialisti prosvetno ministristvo v rokah. Ako učiteljstvo se je izjavljalo najostrejša kontrola. Ako se je na lajično šolo utihotapil učitelj katoliških nazorov, so ga kolegi stalno nadzirali in tako je nedavno dvignila silno prahu afero, ker je bila kazensko prestavljena v neko hribovsko šolo učiteljica lajične šole, ker je izven šole sodelovala pri katoliški dobroteljni prireditvi. Vsa debata o svobodi, enakosti in bratstvu ni pomagala — v šoli je vladal najhujši svobodomiselnih strankarski režim, ki je Francijo delil v dva svetova, naprednjakega, obdanega z gloriozno edino pravilnega republikanizma in katoliškega, ki je bil označen kot sovražnik republike.

Toda razpoloženje se je začelo spreminjati. Katoliški patriotizem napram Franciji je med svetovno vojno nudil brezvernemu delu Francije silne zglede požrtvovalnosti. Treba bi bilo omeniti le zgled maršala Focha, ki je organiziral obrambo Francije in zgled Mgra Baudrillarta, ki je pridobil katoliški svet za stvar Francije. Bilo je več slučajev, kjer so radikali in socialisti javno iz parlamentarnih tribun morali priznati velikansko delo francoskih katoličanov, ki so se do večerj bili obsojeni v ghetto in tako poplačali mlo za nemilo. Velikanski dušno-pastirski in versko-kulturni napor francoske duhovščine je rodil čudovit sad in danes francoski katoličani v svoji organizaciji, ki jo vodi general Castelnau, predstavljajo silo, ki je možna slej ko prej diktirati smer dogodkov. Ločitev od »Action Française« je izpodbila dno očitku o republikanski krivovernosti francoskih katoličanov. Konflikt med državo in cerkvijo se omiljuje že toliko, da se že govori o možnosti konkordata med Vatikanom in Francijo, ki ga sicer v prvi vrsti narekujejo zunanje-politični razlogi, toda katerega francoski katoličani ne nameravajo pripustiti, ne da bi se jim v šoli ne zaguralo mesto, ki so ga imeli pred l. 1886.

Ta tok dogodkov je prvo opazilo učiteljstvo samo. Radikalno-socialistična stranka ni več edino vladajoča stranka. Da bi rešili svoj položaj, zahtevajo učitelji, da se prizna popolna svoboda njih sindikatu, ki naj ima v šolskem vprašanju vso zakonodajo v rokah. Na deželi učiteljstvo divja proti otrokom katoliških staršev in tako je neka učiteljica odklonila izdati izpričevala otrokom, o katerih je vedela, da grede k sv. obhajilu. Radikalno-socialistična stranka sama je bila v parlamentu v zadregi, ker zahtevam učiteljstva iz obče francoskih interesov ni smela več ugoditi. Stalno se ji je očitalo, da je v Franciji uvedla nadvlado kast in da ni mogla utemeljiti zdrave republikanske ideologije. Francija se je primerjala republikli profesorjev, republikli uradnikov, ki ni imela v sebi prave koherentnosti. Da bi učiteljstvo uveljavilo svoje zahteve, se je začelo nagibati še bolj na levo in v masi prešlo med komuniste. Če nam republika ne more dati, kar zahtevamo, bo nam pa v bodoči boljševiško-diktatorski Franciji to samo ob sebi zasiguralo.

Tako se končava šolska politika, ki jo je uvedla Francija l. 1886. proti Cerkvii, v polni krizi. Republikanska večina v parlamentu mora poslušati od strani učiteljstva stalne očitke, da ni republikanska. Republikanska je edino še skrajna levica, vsa ostala Francija pa naj bi bila iz republike izključena.

Ob orleanskih svečanostih je vse javno mnenje podčrtalo, da se je po dolgem času zopet pojavil žarek prave edinosti francoske republike. Katoliška cerkev in lajična država sta skupaj proslavljali veliko Jeanne d'Arc. Ali se bo delo za edinost Francije nadaljevalo? V dobi štiridesetih let je lajična šola doživela polom. Krizo je možno rešiti samo s sporazumom s Cerkvijo. Ostalemu svetu pa je francoski zgled resen memento.

Krvav pretep v Soliji

Sofija, 14. avg. (Tel. Slov.) Na javni cesti je prišlo večerj do krvavega spopada, ko se je neka skupina macedonskih študentov sprla z nekaterimi tajnimi policisti. Prišlo je do divjega pretepa in suvanja z noži. Neki kriminalni uradnik je bil smrtno nevarno ranjen, več študentov pa je bilo lahko ranjenih.

Dunajska vremenska napoved. Menjaje oblačno, v splošnem pa toplo, lepo vreme z majhnim nagnenjem za lokalne nevihte.

V Haagu bo dosežen sporazum

Male države zapostavljene pri reparacijski banki

Pariz, 14. avg. (Tel. »Slov.«) »Petit Parisien« izjavlja, da se na haški konferenci ni bati nobene katastrofe. »Matin« smatra, da se bo skušalo v skritih ktičkih Youngovega načrta zvišati angleški delež, poleg tega pa eventualno pripraviti Nemce do tega, da bi zvišali svoja nezavarovana plačila. »Journal« pa poroča, da bodo skušali deleže malih upnikov pristržiti. Loucher je v svojih razgovorih z romunskimi in jugoslovanskimi delegati že dosegel ugodne rezultate. Dosegla se bo tudi od Nemčije sprememba v redu stvarnih dobav, če se bo nadaljnja prodaja stvarnih dobav reglementirala bolj natančno in Angliji dovolila uvedba Recovery aktov. V nasprotju z Reuterjevo vestjo, ki pravi, da sta Italija in Belgija pripravljeni dovoliti zmanjšanje svojega reparacijskega deleža na korist Anglije, izjavlja »Petit Parisien«, da je enotna fronta Francija—Belgija—Italija še vedno neomajana. V desničarskem »Aveniru« izjavlja senator Billiet, da je Anglije nevedno, da bi radi nje bile prikrasane male države. To bi ž naprej lepo pokazalo, kakšne bi bile Združene države evropske.

Varšava, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Oficijozna poljska brzojavna agencija izraža v brzojavki iz Haaga nezadovoljstvo merodajnih poljskih krogov, da se še ni začela razprava o reparacijski banki. Zdi se, da ne bo nobene razprave o ustanovitvi banke, temveč da bo najprej poseben organizacijski odbor izdelal statut banke. V tem primeru bi bile zopet izključene Poljska, Češkoslovaška, Romunija, Grška, Jugoslavija in Portugalska, katerih delegacije bi potem ne imele nobenega vpliva na sestavo organizacijskega odbora, zakar gre posebno Nemcem.

London, 14. avg. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« poroča, da je tako nemški, kakor

francoski delegaciji v Haagu znan angleški namen, izprazniti Porenje pred koncem tekočega leta. Londonski uradni krogi smatrajo, da je ponovno odganjanje haške finančne komisije poskus, za kulisami priti nasproti angleškim zahtevam. Vse koncesije, ki so jih dosežale ponudile Francija, Italija in Belgija, pa še niso zadostne. Posebno pa v Angliji nikakor nečajo umakniti svoje zahteve, po znatni vsoti iz nedoločene dela Youngovih anuitet. Izraža se tudi bojazen, da bi mogel namen glavnih upnikov, zadovoljiti angleško vlado na stroške malih držav, Angliji odvzeti simpatije teh malih držav.

Seje komisij šele v soboto

Haag, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Politična in finančna komisija sta sklenili, da bosta imeli prihodnjo oficielno sejo v soboto. To se utemeljuje z razlogom, da jima je treba dati časa, da bi se do tedaj z neobveznimi razgovori med posameznimi delegacijami doseglo, da se sestavi razne do sedaj še nesestavljene podkomisije. To so zlasti podkomisije za razna specialna vprašanja, kakor za stvarne dobave, za premož, za reeksport, reparacijske dobave itd.

Obenem s sestavo teh podoborov se ima v soboto določiti tudi že v Youngovem načrtu predvidena organizacijska komisija za dohodke nemških državnih železnic in nemške drž. banke. Snowden je na to že pristal in torej s tem že nekoliko popustil od svojega načelnega stališča glede Youngovega načrta. Konferenca je torej na dobrem potu in politični krogi se nadejajo, da bo tudi v finančni komisiji kmalu prišlo do poravnave nasprotstev. Loucher je danes izjavil v finančni komisiji, da so v načelu pripravljeni, priti Angliji nasproti v vprašanju stvarnih dobav.

Sporazum z malimi državami dosežen

Pariz, 14. avgusta. Agencija Havas poroča iz Haaga, da se v političnih krogih haške konference naglašja, da bo postalo poročilo politične komisije šele tedaj izvršno, ko bo stopil v veljavo Youngov načrt in ko bo Nemčija sprejela vse potrebne zakone. Kar se tiče angleških terjatev, je možno, da bodo te terjatve v mejah upravičenosti zadovoljene. V informiranih krogih se nadalje zatrjuje, da so pogajanja z malimi silami uspeła in da je bil dosežen sporazum tako glede Youngovega načrta, kakor glede vzhodnih reparacij. Na-

glašja se, da je bil dosežen prav resen napredek glede rešitve vprašanj, za katera se zanimata Rumunija in Jugoslavija.

Belgrad, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Naše zunanje ministristvo je dobilo iz Haaga poročilo o položaju naše države na konferenci vlad v Haagu. Po tem poročilu je položaj naše države na reparacijski konferenci ugoden ter so jugoslovanski in francoski delegati v stalnih stikih. Med obojimi je glede nastopanja in predložitve zahtev določen popoln sporazum.

Vprašanje izpraznitve Porenja

Pariz, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »ECHO de Paris«, je dal Briand francoskim vojskim strokovnjakom nalog, da izdelajo natančen načrt za izpraznitev Porenja. Ta načrt se bo potem v petek predložil politični komisiji v Haagu. Agencija Havas poudarja v oficiozni noti iz Londona, da v Londonu še niso razmišljali o možnosti, da bi Anglija lahko posebej in predčasno umaknila svoje čete iz Porenja. Lahko se smatra za gotovo, da se bo o pričetku izpraznjevanja prej dosegel sporazum in da se bo izpraznjevanje začelo še pred koncem leta. Težko pa je računati s tem, da bi se izpraznjevanje v tekočem letu že končalo.

»Matin« poroča, da se bo izpraznjevanje

drugega pasu začelo 1. oktobra in da bo končano do konca leta. Mnogo bolj gosto zasedeni tretji pas pa bi se mogel izprazniti kvečjemu v šestih mesecih, če bo Youngov načrt do takrat stopil v veljavo in če se bodo pokazale ugodne perspektive za mobilizacijo nezavarovanih nemških plačil. »Journal« opozarja na to, da bi izpraznitev Porenja zahtevala popolno pregrupacijo v francoskih garnizijah. Porenjska armada je jedro francoske vojske, določena za to, da po izpraznitvi prevzame varstvo mej. Ta armada se ne more porazdeliti na francoske garnizije, temveč se mora obdržati kot celota, dokler ne bodo končana utrjevalna dela na novi nemško-francoski meji.

Stoletnica grške neodvisnosti l. 1930

Pripravlja se prireditev velike panhelenske razstave

Atene, 14. avg. (Tel. »Slov.«) V zvezi s proslavami, ki se bodo vršile leta 1930. ob stoletnici neodvisnosti Grčije, se pripravlja velika panhelenska razstava, ki bo otvorjena meseca aprila 1930. Minister narodnega gospodarstva je izjavil, da je ministristvo narodnega zdravja že odobrilo 1 milijon drahem in jih stavilo na razpolago za prva pripravljajla dela in za organizacijo te razstave, če pa bo potreba, bodo tudi banke in trgovska podjetja stavila razstavi potrebna sredstva na razpolago. V zvezi s tem je ministristvo narodnega

gospodarstva izdalo okrožnico, ki dovoljuje vsem razstavljalcem 50 odstot. popust za prevoz blaga na to razstavo. Razstava bo po splošnem naziranju verna slika vsega gospodarstva in trgovine in vse materialne kulture v Grčiji. Zato se v interesiranih krogih govori, da bi naj ostala razstava odprta do konca 1930. leta, da bi mogli na ta način posetiti razstavo tudi inozemci, ki bodo v tem jubilejnem letu prispeli v Grčijo in bi hoteli ogledati podrobno sliko vse materialne in duševne kulture moderne Grčije.

Nemčija da nove koncesije?

London, 14. avg. Po vesteh iz Haaga je Briand obljubil dr. Stresemannu, da mu bo do sobote odgovoril na vprašanje, kedaj bi mogla Francija izprazniti Porenje, to pa v primeru, da bo v Haagu dosežen končni sporazum. Zdi se, da je Nemčija pripravljena za primer predčasne izpraznitve Porenja, prevzeti nase neke nove finančne terjatve ter del okupacijskih stroškov.

Španski socialisti proti narodni skupščini

Pariz, 14. avgusta. Agencija Havas poroča iz Madrida, da je nacionalni odbor socialistične stranke v zvezi z glavno zvezo delavstva odklonil imenovanje petih svojih zastopnikov v Narodno skupščino. Predsednik socialistične stranke je glasoval proti temu predlogu.

Napetost na Daljnem Vzhodu

London, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Iz Šanghaja se poroča, da sta bili obmejni armadi, ruska in kitajska, v Mandžuriji ojačeni pri Mančuriju in Harbinovskem. Na kitajski vzhodni železnici se sabotaza nadaljuje. Več tovornih vlakov je skočilo s tira in več skladišč je bilo zažganih.

Kazaki oplenili kitajske vasi

Pariz, 14. avgusta. Agencija Havas poroča iz Sofije, da je po poročilu iz Mandžurije 30 sovjetskih kozakov prešlo preko reke Argun in da so kozaki napadli ter oropali več kitajskih vasi. Sovjetski vojaki so vrgli pet kitajskih kmetov v reko.

Poincaré okrevai

Pariz, 14. avg. (Tel. Slov.) Poincarejevo zdravje se je toliko izboljšalo, da je že zapustil sanatorij.

12. kolo šah. turnirja

Praga, 14. avg. (Tel. »Slov.«) Dvanajsto kolo šahovskega turnirja v Karlovih varih je končalo tako: Igra Spielmann-Bogoljubov je bila remis po zelo napetem poteku, v katerem je Spielmann stal že zelo slabo. Gospodična Menšikova je imela z Gilgom remis. Bila je že čisto na tem, da dobi igro, potem pa je prišla v časovno stisko in se je z z dobljeno igro morala zadovoljiti z remis. Gdč. Menšikova je imela remis tudi v viseči partiji z Grünfeldom iz 9. kola, in sicer brez boja. Capablanca je premagal Johnerja, Colle Yatesa in Niemcovič Mattisona. Remis so bile partije Tartakower-Thomas, Sämsisch-Becker, Marshall-Euwe, Grünfeld-Treybal, dr. Vidmar-Canal. Dr. Vidmar je bil že na tem, da izgubi, Canal pa je prezrl zmagovito nadaljevanje igre. Tudi partija Maroczy-Rubinstein je bila remis. Maroczy je že dosegel boljši položaj, potem pa je popustil in po končni igri s stolpom sta se nasprotnika po 50 potezah zedinila na remis. Stanje po 12. kolu: Spielmann 9 in pol, Capablanca 8 in pol, dr. Vidmar in Niemcovič 8, Bogoljubov 7 in pol.

Strela ubila šest ljudi

Zagreb, 14. avg. (Tel. Sl.) Ob večeršnjem neurju, ki je divjalo v celem Gorskem kotaru, se je poleg zasutja železniške proge pri Srpskih Moravical, o čemer smo že poročali, pripetilo tudi dosti nesreč. Med drugim je do sedaj ugotovljeno, da je strela ubila šest ljudi, med njimi tri pastirje.

Gledališče zgorelo

Pariz, 14. avgusta. Iz Toursa se poroča, da je danes strahovit požar upepelil tamošnje gledališče. Škoda presega 2 milijona frankov.

Pariz, 14. avgusta. Iz Toulousea se poroča, da je zemeljski plaz zasul štiri delavce, ki so bili v tamošnjem rudniku.

Berlin, 14. avgusta. Danes se je pripetila v centru Berlina tramvajška nesreča, pri kateri so bile štiri osebe težko ranjene.

Pariz, 14. avg. Agencija Havas poroča iz Porta, da je v tamošnjem pristanišču eksplodiral kotel kontra-torpedovke in da je bilo pri tej priiliki pet oseb ranjenih.

Milan, 14. avg. (Tel. »Slov.«) V okolici Rima se je v kamnolomu pri Torre de Quinto udrla zemlja in pokopala 6 delavcev, katere so odkopali, ko so bili že mrtvi.

Weekend Ilirije

»Weekend« je angleška beseda in pomenja konec tedna. Mi smo tale »weekend« že davno poznali pod pojmom nedeljskih izletov, no, nič ne de, če se pri nas udomači tudi »weekend« na angleški način. Ljubljanski aeroklub »Naša krilca« in SK Ilirija sta uvedla pri nas »weekend« sredi tedna, kar pa večeršnj prireditvi ni škodilo. Najbolj zabavne točke so tvorile razne šaljive tekme v vodi, komični skoki in pa zvečer umetniški ogenj, ki je bil za nerazvajane ljubljanske res nekaj posebnega. Bolj v ozadje je stopilo in prav hitro pozabljeno je bilo filmovanje osmih lepotic, ki tekmujejo za naslov »miss Ilirije«. Filmiranje se je vršilo pri slabih dnevni razsvetljavi in film najbrže ne bo uspel ter se bo filmiranje moralo ponoviti. Če pa film uspe, se bo pač predvajal. Omeniti moramo, da naše občinstvo takih lepotic tekunovani ne jemlje prav resno, kar se je pokazalo tudi pri tej lepoticni tekmi. Niti resnične lepoticke same ne. Ena točka programa nam ni pa prav nič ugajala: to je ona, kjer mladi ljudje oponašajo v hrupnem sprevodu pogreb s krsto. Drugače je predstavljala prireditve prav zanimiv, zabaven in družaben večer, samo z restavracijo je bil križ, kakor vedno, kadar je naval v kopališče. To bi se dalo res izboljšati in z lahkoto. Prireditve je bila prav dobro obiskana, izkazala se je godba dravske divizije. Pred »weekendom« se je vršila training tekma med našo državno water-pool reprezentanco, ki pojde v Varšavo, in pa kombiniranim moštvom.

Motociklistična nesreča

Mrak Valentin, posestnik in gostilničar iz Notranjih gorc 22, se je snoči po končanih opravkih vračal z motociklom domov. Sredi Kozarji je dohitel kmečki voz, ki pa ni imel luči, vadi česar ga Mrak ni opazil in zato vozil z normalno brzino naprej. Padel je v zadnji del voza s tako silo, da je takoj padel nezavesten na tla. Zunanji vidni poškodbi ni dobil, pač pa so morale biti notranje poškodbe velike hujše. Bil je ves čas v nezavesti, iz nje ni ušel pa mu je tekla kri. Ponorečena so prenesli v gostilno. Pri Klobasariju in potom čuvajntce 646 pri Brezovici obvestili ljubljansko rešilno postajo, ki ga je še vedno nezavestnega prepeljala v ljubljansko bolnišnico.

Upor na francoski križarki

Pariz, 14. avg. (Tel. Slov.) Komunistična »Humanite« poroča, da je na francoski vojni ladji »Waldeck-Rousseau«, ki je sedaj na potu v vzhodno Azijo, izbruhnil upor. V Colombo na Ceylonu so se uprli strojniki in kurjači, ki so kljub največji vročini že tri dni morali nepretrgoma spopolnjevati zalogo premoga. Poveljstvo ladje pa je upor udušilo z največjo strogostjo. Posadka je med vožnjo v vzhodno Azijo zgubila 32 mož, in po uradnem poročilu je od teh umrlo 19 mož na epidemiji. »Humanite« namigava, da so ostali mrtveci žrtve upora.

Pariz, 14. avgusta. Iz Tokija se poroča, da sta se nahajala med oficirji, ki so bili ubiti pri padcu letala za bombardiranje v okolici Tokija, tudi en general in en polkovnik. Pri padcu tega letala je bilo ubitih osem oficirjev.